

Een dagje Tivoli

We sporen van Rome naar Tivoli. Ruim de tijd om nog even de ogen te sluiten, al zijn zeker de laatste tien kilometers het bekijken waard.

Tibur, het antieke Tivoli, zou al gesticht zijn in de dertiende eeuw voor Christus en het was hier dat de Tiburtijnse Sibille zetelde. Het was een aantrekkelijke stad, zeker voor de rijke Romeinen. Je vindt hier de Villa Adriana, een door Hadrianus gerestaureerde en enorm uitgebreide villa uit de republikeinse tijd, en andere Romeinse villa's. Onder andere Maecenas, Augustus en Horatius hadden er een riant verblijf.

Het pittoreske stadje Tivoli is gelegen in de heuvels en omringd door de natuur. De stad is al eeuwenlang een geliefd vakantieoord waar toeristen de drukte en warmte van Rome komen ontvluchten. Tivoli heeft namelijk de ideale ligging voor een mild klimaat.

We laten de Villa Adriana in de hitte liggen en gaan op zoek naar de Villa Gregoriana. Dit is niet wat wij onder een villa begrijpen, maar wel een prachtig park in de natuur. Je kan er nog de resten van de Romeinse villa van een zekere Publius Manlius Vopisco gaan bekijken, maar veel is er niet van overgebleven. De naam 'Villa Gregoriana' is te danken aan Gregorius XVI, een paus die leefde in de negentiende eeuw. Hij zorgde ervoor dat de rivier Aniene werd omgeleid zodat de stad niet telkens weer overstroomde. Eerder had Pirro Ligorio al voor een omleiding gezorgd voor de watervoorziening in Villa d'Este, maar over deze man dadelijk meer. Paus Gregorius XVI gaf ingenieur Clemente Folchi de opdracht om de rivier weer anders door Tivoli te leiden. Folchi legde een ondergrondse tunnel aan, met een spectaculaire waterval die zich nog altijd 130 meter naar beneden stort in het tuinencomplex van de Villa Gregoriana. Naast deze grote waterval vind je nog talloze kleinere watervallen en waterpartijen in deze tuinen, die eerder aan een zeer gevarieerd bos doen denken.

Wie hier ooit geweest is, zal het beamen: het is een schitterende wandeling van 1 tot 2 uur, afhankelijk van de pauzes die je wenst te nemen. Een prachtig stukje natuur. Tunneltjes die plots opduiken, de grotten van Neptunus en de grotten van de Sirenen genaamd, vergezichten, een oase van rust al mag je de krekels

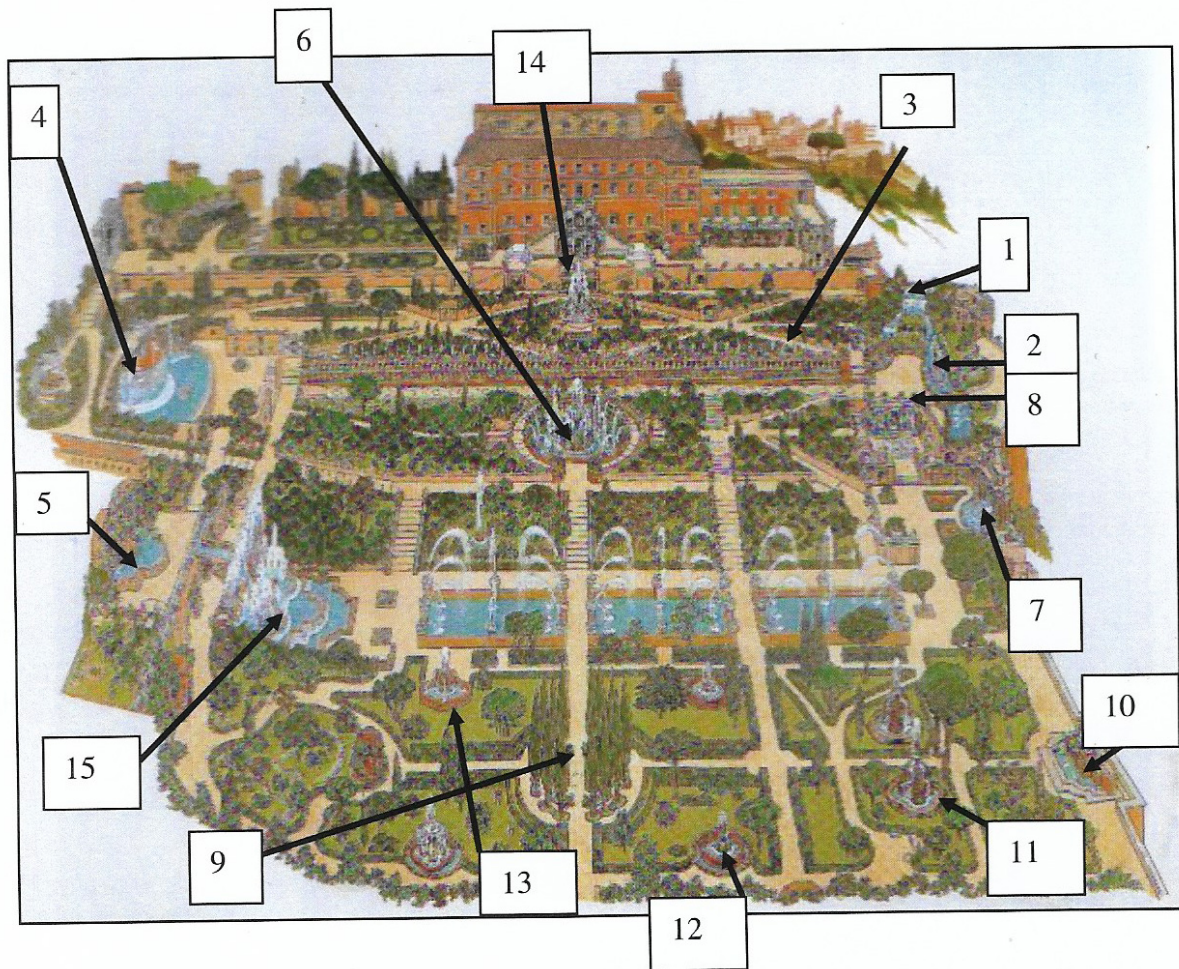
laten tjirpen. En op het eind moet je je fysieke krachten even aanspreken om bij de tempel van Vesta te belanden.

Daarna wandelen we door het oude stadje Tivoli, richten onze ogen op enkele Romeinse resten en gaan zitten aan de tafel van een klein restaurantje voor een broodje porchetta. En dan is het tijd voor de Villa d'Este.

Een zekere Ippolito II d'Este (1509-1572) was al aartsbisschop op de leeftijd van 10 jaar en amper 30 jaar jong werd hij al kardinaal, maar paus worden bleek te hoog gegrepen. Hij liet Pirro Ligorio (1510-1583), architect, kunstschilder, oudheidkundige en tuinontwerper, een klooster verbouwen tot een luxueuze villa, de Villa d'Este. De kamers zijn rijkelijk versierd met fresco's, mozaïeken en schilderijen die onder andere over de geschiedenis van Tivoli (Tibur) vertellen.

Maar onze interesse gaat vandaag vooral naar de tuin. Op een zeer kleine oppervlakte, een vierkant met zijden van ongeveer 250 meter, heeft de tuin meer dan 100 fontein, gevoed door het water van de Aniene. In typisch Italiaanse stijl behoort de tuin tot de mooiste van het land, een mijlpaal in de geschiedenis van de Italiaanse tuinarchitectuur. Het is geen noodzaak om iets te weten over de verschillende fontein. Het gaat hier om het genieten van de veelheid en variatie van de fontein. Maar voor wie interesse heeft voor de mythologie geef ik toch enige toelichting. (Je kan jezelf wegwijs maken met dit plannetje.)

De fonteinen van de Villa d'Este

Tekst

1. Grot van Diana met

- Perseus en Andromeda: wanneer Andromeda van een rots in zee wordt geworpen omdat een orakel zegt dat zij moet geofferd worden aan een zeemonster om het volk van de koning te redden, komt Perseus haar redden.
- Daphne en Apollo: Cupido laat Apollo verliefd worden op Daphne, maar tijdens de achtervolging verandert Daphne in een laurierboom.
- Aktaion en Diana: de jager Aktaion ziet Diana naakt aan het baden. Hij wordt veranderd in een hert en verscheurd door zijn eigen jachthonden.

2. Rometta: klein Rome met Dea Roma, Romulus en Remus en Isola Tiberina.

3. Honderd fonteinen.

4. Fontana dell'Ovato: Pegasus, klaar om weg te vliegen; beneden de Tiburtijnse Sibille.

5. Fontana dell'Organo idraulico: Orfeus en Apollo. De waterdruk dreef vroeger een mechanisch orgel aan.

6. Fontana dei Draghi: de draken uit het wapen van paus Gregorius XIII.

7. Fontana della Civetta e degli Uccelli - de bronzen vogels en de uil zijn verdwenen.